

Stichting

PASCAL INSTITUUT

Beleidsplan 2023 - 2024

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Missie	4
3. Doelstellingen	4
4. Wat zijn de Grote Boeken?	5
5. Waarden en uitgangspunten	6
6. Doelgroepen	6
7. Financiën	7
8. Beknopt jaarverslag 2023	8
9. Beleidsplan 2024	9

1. Inleiding: wat is de Stichting Pascal Instituut?

Stichting Pascal Instituut is opgericht in 2022 om het onderwijs in de *Great Books* te stimuleren en duurzaam in Nederland te verankeren. Wij zijn ervan overtuigd dat het grondig bestuderen van de belangrijkste filosofische, literaire en wetenschappelijke werken uit de geschiedenis een cruciale vorm van intellectuele en geestelijke verdieping biedt en bijdraagt aan het vormen van een open geest. Het is een belangrijke manier om goed te leren lezen, schrijven, spreken en redeneren, om te leren denken met subtiliteit, consistentie en tolerantie, voor de vorming van een goed oordeelsvermogen. Dat is van groot belang zowel voor het professionele, maatschappelijke en het persoonlijke leven.

Universiteiten kampen met schaalvergroting en vervlakking. Het aantal studenten is de afgelopen decennia veel sterker toegenomen dan het aantal docenten. Daarom is er meestal weinig tijd voor een zorgvuldig en integraal bestuderen, bespreken en beoordelen van deze fundamentele bronnen. Onderdeel van het *Great Books*-onderwijs is ruimte voor diepgaande discussies in kleine groepen, maar ook dat mensen hun eigen gedachten formuleren door essays te schrijven. Het goed nakijken en bespreken daarvan kost ook veel tijd. Deze vorm van onderwijs staat daardoor onder druk. De stichting staat voor het beste onderwijs met veel persoonlijke aandacht. Op die manier wil de stichting bijdragen aan het vormen van nieuwe generaties met het vermogen om de grote maatschappelijke en sociale problemen en uitdagingen van onze tijd het hoofd te bieden. Wij geloven dat het lezen van deze grote boeken voorbereidt op een succesvol leven en op het democratisch burgerschap in onze pluriforme samenleving.

Stichting Pascal Instituut wil daartoe onderwijsinitiatieven ondersteunen die dat doel beogen en mensen in staat stellen om daaraan deel te nemen.

In 2023 is besloten om de organisatie van de (commerciële) onderwijsactiviteiten waarvoor een eigen bijdrage van deelnemers wordt gevraagd onder te brengen in een besloten vennootschap. Sinds september 2023 zijn de onderwijsactiviteiten die het Pascal Instituut had geïnitieerd en voorbereid ondergebracht bij het Pascal Institute B.V.

De Stichting Pascal Instituut richt zich sindsdien uitsluitend op het financieel ondersteunen van mensen om aan onderwijs op het gebied van *Great Books* deel te kunnen nemen door het verstrekken van beurzen, het financieren van promotietrajecten, en de vorming van goede docenten via de zomer- en wintersymposia. Voor deze stichting ligt het aanvragen van een *anbi*-status voor de hand.

Kerngegevens

Stichting Pascal Instituut

Het aanbieden van algemeen vormend onderwijs.

Verstrekken van studiebeurzen.

KvK-nummer: 87185156

RSIN: 864228508

Herenstraat 43, 3512 KB Utrecht

0633793880

<https://stichtingpascalinstituut.nl>

contact@pascalinstituut.nl

Rekeningnummer   NL87 BUNQ 2073 6236 62

Rekeningcourant   NL66 BUNQ 2097 1750 58

Kleine rekening   NL55 BUNQ 2079 6158 31

2. Missie

“De Stichting Pascal Instituut wil het onderwijs in Great Books in Nederland duurzaam verankeren. Door beurzen te verstrekken om mensen in staat te stellen om de grote boeken van de grote denkers te bestuderen wil de stichting mensen helpen om een verstandig en rechtvaardig oordeel te vormen over belangrijke persoonlijke en maatschappelijke kwesties.”

3. Doelstellingen

De Stichting Pascal Instituut probeert haar doelstellingen te verwezenlijken door:

- 1) Het verstrekken van beurzen om vakken, lezingen, seminars of cursussen bij te kunnen wonen op het gebied van *Great Books*;
- 2) Het steunen en/of verstrekken van beurzen aan docenten om hen te ondersteunen en onderwijzen in het verzorgen van *Great Books*-onderwijs;
- 3) Het ondersteunen van onderwijsinstellingen om programma's, vakken en cursussen te kunnen ontwikkelen en verzorgen;
- 4) Het verstrekken van beurzen aan studenten om een promotietraject te kunnen volgen op het gebied van *Great Books*.

4. Wat zijn de Grote Boeken?

De grote boeken gaan over de grote vragen. De Great Books zijn die boeken van de grote denkers die de tand des tijds hebben doorstaan, omdat zij iets uitdrukken van de tijdloze zoektocht van de mens naar het goede, het schone en het ware. Omdat de grote denkers elkaars werken lezen en op elkaar reageren is door de eeuwen heen een soort dialoog ontstaan over de fundamentele vragen en veronderstellingen die ten grondslag liggen aan het leven, die dwars door de geschiedenis loopt. Door de boeken te bestuderen nemen we deel aan deze dialoog. Wat is goed leven? Wat is een goede samenleving? Wat is de mens? Hoe zorgen we voor een tolerante, vreedzame gemeenschap? Bestaat de vrije wil? Wat kunnen wij weten over de wereld? Wat is de natuur? Wat is rechtvaardigheid? Wat is schoonheid? Waarom plegen mensen misdrijven? Wat leidt tot geluk? Is de moraal objectief en universeel of subjectief en veranderlijk? Het behandelen van deze vragen is niet alleen een academische exercitie. Het ontwikkelen van deze dialoog is cruciaal om te begrijpen hoe onze huidige democratische rechtsstaat is ontstaan, wat nodig is om die in stand te houden, en om te verklaren hoe onze samenleving functioneert. Tegelijkertijd hebben de grote boeken zo ook een existentiële betekenis voor het persoonlijke leven en de keuzes waar een ieder voor staat. Ideeën hebben gevolgen; goede ideeën hebben goede gevolgen en slechte ideeën kunnen desastreuze gevolgen hebben, zowel in het persoonlijke leven als ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken. Daarbij is het belangrijk te realiseren dat de schrijvers van deze werken het niet met elkaar eens zijn. Ze reageren op elkaar maar verschillen op allerlei manieren van mening. Het bestuderen van deze boeken biedt ons dus geen zekerheid over wat zoiets als “de waarheid” is en geen definitieve antwoorden. Het is geen indoctrinatie of ideologie maar een voortdurend leerproces van verdieping en verwondering, die juist leidt tot een open intellectuele houding.

5. Onze waarden en uitgangspunten

De Stichting Pascal Instituut is geen religieuze of politieke organisatie en heeft geen religieuze of politieke identiteit, affiliatie of doelstelling.

De onderwijsactiviteiten die wij financieren staan open voor iedereen met de motivatie, de kwaliteiten en, wanneer noodzakelijk, de vooropleiding om er met succes aan deel te kunnen nemen. Discriminatie op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid wordt niet getolereerd. Wij steunen of financieren alleen onderwijsactiviteiten die bijdragen aan de doelstellingen van onze stichting en onze fundamentele waarden delen.

Als instituut staan wij voor de volgende waarden. Deze proberen wij uit te dragen en te handhaven in al de onderwijsactiviteiten die wij organiseren. Ook verstrekken wij alleen beurzen aan organisaties die deze waarden koesteren en handhaven.

- **Nieuwsgierigheid en openheid.** Wij willen stimuleren dat studenten en deelnemers open staan voor de opvattingen en overtuigingen van anderen. Het omgaan met de Great Books betekent dat je je eigen opvattingen en oordelen kunt opschorten en de dialoog aan te gaan - zowel met andere deelnemers aan het onderwijs als met auteur en de tekst - en steeds bereid bent uit te gaan van de mogelijkheid dat je het niet bij het rechte eind hebt.
- **Tolerantie en respect** voor de opvattingen, overtuigingen en waarden van anderen. Wij willen een goede en aangename leer- en werkomgeving creëren waar mensen zich vrij voelen om vragen te stellen. Wij hechten aan beschaafde en respectvolle omgangsvormen. Grensoverschrijdend gedrag wordt op geen enkele manier geaccepteerd en de Stichting Pascal Instituut verstrekt geen beurzen voor deelname aan onderwijsactiviteiten waar sprake is van grensoverschrijdend gedrag.
- **Doorzettingsvermogen en focus.** Om de Great Books te bestuderen vraagt doorzettingsvermogen en inzet. Dat verlangen wij van alle deelnemers en ontvangers van onze beurzen. In deze wereld van afleiding en verstrooiing is het cruciaal dat er plekken zijn waar men zich goed kan concentreren en men een goede werkdiscipline kan ontwikkelen. De Stichting Pascal Instituut probeert daaraan bij te dragen.

6. Doelgroepen

De onderwijsactiviteiten die de Stichting Pascal Instituut financieel ondersteunt staan open voor iedereen die over de motivatie en kwaliteiten beschikt om er deel te kunnen nemen, zonder aanzien des persoons. Wij willen bijdragen aan het Great Books-onderwijs dat wordt gegeven in een diverse en inclusieve leeromgeving en aan verschillende instellingen en organisaties.

Voor het verstrekken van beurzen om vakken, lezingen, seminars of cursussen bij te kunnen wonen op het gebied van Great Books geldt dat iedereen die over de motivatie en kwaliteiten beschikt om deel te kunnen nemen een aanvraag kan indienen. Dit geldt voor studenten die staan ingeschreven bij een universiteit of hogeschool dan wel een studie hebben afgerond, maar ook andere geïnteresseerden, young professionals, en/of gepensioneerden zijn welkom.

Voor de promotiebeurzen geldt dat elke student een aanvraag kan indienen die beschikt over een masterdiploma en die deelname aan twee vakken van het Pascal Instituut, of twee andere vakken die een zeer duidelijk Great Books karakter hebben, met succes hebben afgerond.

De zomer- en wintersymposia zijn bedoeld voor studenten die werken aan een academisch proefschrift dan wel daartoe voorbereidingen treffen en voor docenten.

7. Financiën

De stichting heeft geen winstoogmerk (artikel 3 van onze statuten).

Al onze activiteiten moeten het algemeen nut dienen door het bieden en ondersteunen van onze visie en doelstellingen. De Stichting Pascal Instituut verwerft inkomsten door:

1. Fondsen werven bij stichtingen en bedrijven om haar doelstellingen na te jagen en beurzen te kunnen aanbieden.
2. Giften van particulieren voor haar doelstellingen als geheel of voor het ondersteunen van specifieke onderdelen ervan en/of het aan kunnen bieden van beurzen.

Tot augustus 2023 heeft de stichting eigen bijdragen ontvangen van deelnemers aan de onderwijsactiviteiten. Al deze middelen worden alleen gebruikt om andere onderwijsactiviteiten mogelijk te maken. Sinds de organisatie van het onderwijs is ondergebracht in Pascal Institute B.V. ontvangt de Stichting geen eigen bijdragen meer.

Besteding

In 2023 (tot augustus) zijn de middelen van de stichting besteed aan de huur van het pand waar de colleges plaatsvinden, de vergoedingen aan de docenten, en de vergoeding voor de directeur, financieel medewerker en andere medewerkers en reiskosten voor deelname aan symposia. In 2023 zijn er ook kosten gemaakt voor het ontwerp en implementatie van de website en het ontwikkelen van een logo en andere aspecten van de vormgeving. Per augustus zijn de onderwijsactiviteiten ondergebracht in Pascal Institute B.V. Sindsdien en voor 2024 worden middelen uitsluitend besteed aan het verstrekken van beurzen voor promovendi, beurzen om mensen in staat te stellen tot het bijwonen van onderwijsactiviteiten voor wie de eigen bijdrage anders prohibitief zou zijn, en voor docenten.

Beloningsbeleid

Bestuursleden van de Stichting Pascal Instituut krijgen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Docenten die tot augustus 2023 werden betaald vanuit stichting Pascal Instituut hebben een marktconforme vergoeding voor hun onderwijs ontvangen.

Jaarlijks maakt de penningmeester een jaarbegroting die door het bestuur moet worden goedgekeurd. Ook wordt er jaarlijks een jaarrekening gemaakt die moet worden goedgekeurd door het bestuur.

8. Beknopt jaarverslag 2023

Het Pascal Instituut is in 2023 voortvarend aan de slag gegaan met het ondersteunen en organiseren van verschillende onderwijsactiviteiten die bijdragen aan onze doelstellingen. Deelnemers betalen een eigen bijdrage voor deelname. Goede studenten, voor wie dat prohibitief is, kunnen een beurs aanvragen om (een deel van) de eigen bijdrage te kunnen voldoen. In september 2023 is de organisatie van de onderwijsactiviteiten waar een eigen bijdrage voor wordt gevraagd ondergebracht in Pascal Institute B.V. Dat betreft de serie “Keys to the Greats” die in de herfst van 2023 is gestart.

Zomer- en wintersymposium

Van 8–14 januari vond het wintersymposium plaats in samenwerking met het Harvard Program on Constitutional Government. 12 promovendi uit o.a. Nederland en de Verenigde Staten verbonden aan de universiteiten van Leiden, Oxford, Harvard en Yale kwamen bij elkaar om het werk van de Franse denker Benjamin Constant te bestuderen die grote invloed heeft uitgeoefend op het moderne begrip van vrijheid. Docenten waren hoogleraren van de universiteiten van Harvard en Yale. Doel hiervan was daarnaast om docenten ervaring te geven in het runnen van seminars over Great Books en zo bij te dragen aan het vormen van de excellente docenten die dit type onderwijs nodig heeft. Het zomersymposium vond plaats van 7 tot 23 augustus in Zeist, Nederland en werd bijgewoond door een groep van 18 promovendi en jonge docenten over een aantal boeken, waaronder werken van Plato en van Edward Gibbon.

De moderne canon

Een serie van tien colleges van drie uur vond plaats in bij het Pascal Instituut in Leiden gedurende de maanden februari tot en met mei, over de belangrijkste denkers van de moderniteit – van Descartes en Hobbes tot invloedrijkste schrijvers van de twintigste eeuw, waarin elke week een tekst van een denker wordt besproken en deelnemers elke week een essay schrijven. Dit college werd gevolgd door een gemengde groep van 22 deelnemers, van wie het merendeel gevorderde bachelor- en masterstudenten.

Keys to the Greats

In de herfst werden vijf verschillende *Great Books*-vakken gegeven in series van tien weken in de seminarzaal van het Pascal Instituut in Leiden. *De klassieke canon*, waarin de belangrijkste werken van de Griekse en Romeinse beschaving werden behandeld, *De werken van Horatius*, waarin deelnemers een grondig overzicht krijgen van het oeuvre van deze bijzonder invloedrijke Romeinse schrijver en bekend raken met de klassieke dichtkunst, *Quadrivium: de wiskunde van Euclides*, waarbij de deelnemers de verschillende stellingen van Euclides doornemen om zo een uniek overzicht te krijgen van de ontwikkeling van het wiskundige denken, *Thomas van Aquino* en *Erasmus' Adagia in het Latijn*. In totaal waren er ongeveer 32 deelnemers.

Promotiebeurzen

In mei 2023 werd aan drie studenten een beurs uitgereikt om de komende vijf jaar bezig te zijn met het schrijven van een proefschrift. Deze studenten moesten aantoonbaar affiniteit hebben met het volgen van onderwijs op het gebied van de Great Books en zich hebben bewezen als een student die qua vaardigheden in staat is te schrijven op hoog academisch niveau. Na een zorgvuldig selectieproces op grond van academische kwaliteit en resultaten, inzet en motivatie werden zij gekozen. Twee kandidaten werden afgewezen. De ontvangers krijgen een maandelijks gift om op die manier als buitenpromovendus aan de slag te kunnen bij een universiteit en hoogleraar naar keuze.

Studium aan het Rapenburg

In deze wereld van afleiding en verstrooiing is het cruciaal dat er plekken zijn waar men zich goed kan concentreren en men een goede werkdiscipline kan ontwikkelen. Het Pascal Instituut biedt die plek in de vorm van het Studium van maandag tot vrijdag van 9:30 tot 13:00 uur. Deelnemers komen hier om in alle rust te lezen en studeren. Tijdens het studeren wordt er niet gesproken en telefoons worden gedurende het Studium weggelegd. Door gezamenlijk te werken, maar in stilte, ontstaat een goede werksfeer. Het Studium is gratis voor wie een van de vakken volgt van het Great Books-programma van het Pascal Instituut.

Classical Education in Rome - University of Dallas

Jaarlijks organiseert de University of Dallas een programma op hun campus nabij Rome op het gebied van Classical Education voor docenten. Dit programma, waarin literatuur, filosofie en didactiek samenkomen, is bedoeld om docenten beter te equiperen als docent. Stichting Pascal Instituut heeft één beurs beschikbaar gesteld voor een student die ambieert om een goede docent te worden. Hij deed mee in een cursus over Shakespeare, toneel en de kunst van het doceren.

9. Beleidsplan Stichting Pascal Instituut 2024

Eind 2023 is besloten de activiteiten van stichting Pascal Instituut toe te spitsen op het verstrekken van beurzen aan studenten om onderwijsactiviteiten bij te wonen die aansluiten op onze visie en het verwezenlijken van onze doelstellingen. In eerste instantie betreft dat de activiteiten die zijn ondergebracht in Pascal Institute B.V. Daarnaast willen wij ook beurzen verstrekken voor deelname aan Great Books-onderwijs van andere organisaties, voor zover dat aan onze visie en waarden voldoet en bijdraagt aan het verwezenlijken van onze doelstellingen. De Stichting zal beurzen verstrekken aan kandidaten voor wie de eigen bijdrage anders prohibitief is en die aantoonbaar beschikken over de vereiste kwaliteiten en motivatie voor succesvolle deelname. De Stichting Pascal Instituut gelooft dat het noodzakelijk is om brede doelgroepen in de samenleving te bereiken om te slagen in onze missie. Voor 2024 voorziet de stichting de volgende activiteiten:

1. Winter- en zomersymposium

De Stichting Pascal Instituut financiert opnieuw een winterschool in samenwerking met het Harvard Program on Constitutional Government nabij Cambridge, Massachusetts. Dit jaar zal een delegatie Amerikaanse en Nederlandse promovendi en jonge docenten zich toeleggen op het bestuderen van de boeken van Benjamin Franklin en de Duitse grondlegger van de sociologie Max Weber. De winterschool zal plaatsvinden van 6 tot 12 januari. In juli/augustus 2024 zal de Stichting opnieuw een zomerschool van twee weken financieren. Later wordt vastgesteld welke Great Books daar zullen worden behandeld.

2. Voortzetting promotietraject

Na afloop van de Keys to the Greats vakken in mei wordt de voortgang van de drie Pascal Scholars geëvalueerd en wordt besloten of hun beurs wordt verlengd. Daarnaast zal worden besloten of ook nieuwe beurzen worden verstrekt. Ook het Studium wordt voortgezet waarbij zowel de Junior Scholars welkom zijn als ook andere geïnteresseerden op zoek naar een goede werkomgeving.

3. Beurzen verstrekken

De stichting wil opnieuw beurzen verstrekken voor deelname aan onderwijs op het gebied van Great Books en/of Liberal Arts. Om in aanmerking te komen voor een beurs, vraagt de stichting om:

(a) een motivatiebrief waarom de beurs wordt aangevraagd, (b) een toelichting op voor welk studieprogramma de beurs bedoeld is, (c) een geschreven werk van hoge kwaliteit en (d) een cijferlijst en C.V. Stichting Pascal Instituut beoordeelt vervolgens deze onderbouwing en neemt een beslissing, deze is dan definitief. Deze beurzen zijn bedoeld voor mensen die financiële steun nodig hebben om het inschrijfgeld voor de betreffende cursus te kunnen voldoen.

Ook wil de Stichting opnieuw financiële ondersteuning bieden aan deelnemers van het Great Books programma van Pascal Institute B.V. voor wie de eigen bijdrage anders prohibitief zou zijn:

- a. Over God, goden en mensen: *De Civitate Dei van Augustinus*.
- b. Grote Griekse tragedies: *Sophocles en Euripides*
- c. Introduction to Algebra and Modern Mathematics (in het Engels)
- d. Grieks van de presocratici
- e. De christelijke canon